

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
SEGÉDSZERKESZTŐ:
WOHLMUTH ERNŐ
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

Fizetésrevízió.

Irta: *Ember Károly.*

A magyar nemzeti népoktatás munkásainak lelkét már évek óta nyugtalanítja a fizetés- és nyugdíjrevízió kérdése. Ha az intéző körök betekintenének a tanítói kar lelkébe, meggyőződhetnének arról, hogy ezeknek a függő és izgató kérdéseknek megnyugvást keltő módon gyors megoldása, a magyar kultúra evidens érdeke. Nem lehet közömbös kérdés ma már az intéző hatóságokra nézve, az iskolák jellegére való tekintet nélkül, hogy a köznevelés munkásai minél előbb visszanyerjék a lelkes, buzgó munkához szükséges lelki megnyugvást és elüljön az a harc, amely a fizetés és nyugdíjrevízió napirenden tartott kérdésének leple alatt az oktatás nemzeti szellemének és értékének veszedelmét jelentő irányzatok számára törekszik lefoglalni a ma még ideális, hivatásának magaslatán álló tanítóságot.

A tanítóság országos mozgalma, a komoly és előrelátó vezetők irányítása mellett, ma még azon az uton halad, amely a népiskola falai között és az azokon kívül érvényesítendő népoktatási feladatok teljesítését épen azért szorgalmazza, hogy ezáltal a közvélemény és főleg az iskolával gyermekeik révén viszonyban álló szülők millióinak rokonszenvét és tiszteletét a tanító-kívánságokkal szemben fokozza. Ez által öhajt a komoly és higgadt tanítóság a maga számára támogatást, befolyásoló erőt biztosítani azon tényezők előtt, akik úgy a fizetés, mint a nyugdíjrevízió várva-várt ügyét megoldani, keresztülvinni hivatottak.

Kérve-kérjük véreinket, hogy most, a tizenkettedik órában, amidőn a fizetésrendezés törvényjavaslatát minden percben a köznyilvánosság asztalára várjuk, bizzanak úgy a Magyar Kath. Tanítók Országos Bizottsága éberségében, mint általában a magyar tanítók egyetemes mozgalmait irányító vezetők szándékaiban. Oly sok kötelességérzettel a tanítóság iránt és megfontoltsággal a siker érdekében, csak a felelősség tudatában álló oly testületek végezhetnek ily messze

kiható mozgalmat, mint például a 22 ezer kath. tanító alkotmányos képviselője, a Kath. Tanítók Országos Bizottsága és annak Kath. Tanügyi Tanácsa. Készen áll e két testült minden eshetőségre. Jobb és megbízhatóbb kezekben alig állhat a tanítók ügye ezidőszerint, mint a IV-ik egyetemes kath. tanítói kongresszus által újra alkotott, megválasztott két országos testület kezében. Mondhatjuk, permanenciában áll, tesz, dolgozik folyton, hogy az illetékes tényezőket meggyőzze a tanítói kívánalmak teljesítésének halaszthatatlanságáról. Az ismert fizetési fokozatokba való beosztást, a szolgálati évek alapján és a nem állami tanítók járandóságának az állami tanítók fizetésével való egységesítését, nem egyedül a tanítók érdekében, hanem a magyar nemzeti oktatás jövő haladása és fejlődése érdekében is, oly meggyőzően sürgeti, hogy nem lehet ma már a nemzeti népoktatás ügyét szíven viselő tényező, aki érvei előtt az igazságtól vezérelt belátás útjára ne térjen.

Miniszterek, egyházi főhatóságok, törvényhozók és a nagy nemzeti közvélemény kivétel nélkül belátják és elismerik, hogy a köztisztviselők között szolgáló tanítók fizetésben nem lehetnek kevesebbel dotált munkásai a nemzeti társadalomnak, mint a velük egyenlő képesítéssel rendelkező, de más részortban dolgozó köztisztviselők. De érzik és átlátják azt a megdönthetetlen igazságot is, hogy tanító és tanító között a törvényhozás az anyagi és az erkölcsi elbánást illetőleg különbséget nem tehet, mert ez ellenkeznék az igazsággal és a belátó államférfiak kötelességével.

Vajha, minél előbb a tények hirdetnék, hogy a magyar tanítóság közé a béke, a megnyugvás költözött, mert meghozta azt az igazságos fizetésrevízió. És akkor a tanítóság küzdelme csak egy feladatot ismer a jövőre: nevelni, tanítani a nemzet gyermekeit, hogy vallásos és hazafias nemzetdek tudjon és akarjon lenni, amely nemzetdek dolgoz, takarékos és meglegedett s így a haza mindenha virágzó és boldog ország lehessen.

Hozza meg ezt a napot mielőbb a magyar törvényhozás a nemzetnek. Ez lesz elsősorban hálás érte; mert a tanítóság csak azért küzd, hogy nyomasztó anyagi gondjaitól szabadulva, az isko-

lanak és abban a nemzeti nevelés magasztos feladatainak élhessen értelmének minden kincsével, érzelmeinek mélységével és akaratanak kifogyhatatlan erejével.

Nem normális érzésű gyermekek.

Irtá: *Éltes Mátvás.*

Igen sokszor megcsúsznak, hogy erkölcsi fogyatkozásokban szenvedő, elkorcsosult, nem normális érzésű gyermekek kerülnek kezeink alá: akiket érzelmeikben és gondolkodásukban káros hajlamok, káros külső behatások korlátoznak, amelyek képtelenné teszik őket arra, hogy az általános ervennyel bíró erkölcsi és társadalmi törvényeknek megfeleljenek: ezekkel szemben más eljárást kell tanúsítanunk.

Az elemi iskola az erkölcsi elmezavarban szenvedő gyermekekkel szemben jóformán tehetetlenül áll. Eszközei, amelyekkel rájuk hatni tud, sokkal enyhébbek, semhogy számba vehető eredményt lehetne velük a népiskolában elérni.

E gyermekeket csak úgy lehet bűnös hajlamaiktól megmenteni, ha veszélyes környezetükből idejekorán kiragadjuk és *lelkiállapotuknak megfelelő* eljárásban részesítjük őket. Ezeknek a normális gyermekek közt nem lehet helyet adni, mert azokat gonosz viselkedésükkel és csínyjeikkel megmetélezzik, a tanító türelmét pedig hihetetlen módon próbára teszik. Ezen gyermekek nevelését a normális gyermekek lélektana alapján megoldani nem lehet: a népiskolából tehát ki kell őket zárni s nevelésüket az ehhez értő szakemberekre kell bízni.¹

Hazánkban e célra csak a javítóintézetek alkalmasak. Nagy baj azonban, hogy javítóintézeteink rendszeresen tömve vannak annyira, hogy még az elítelt gyermekeket sem képesek mind befogadni. El nem itelt gyermeket csak igen ritkán és kivételesen vesznek fel. Még nagyobb baj az, hogy javítóintézeteink mai szervezetükben nem is alkalmasak arra, hogy 14 éven aluli gyermekeket helyezzenek el bennük. Javítóintézeteink a gyermekbűnösök kor szerint való elkülönítését nem ismerik. A már bent levő kamaszok a félig romlottan bekerülő gyermekbűnösöket kész gonosztevőkké nevelik. A tanítás természetesen titkosan, az ellenőrizhetetlen pillanatokban történik. A züllésnek induló, 14 éven aluli gyermekek számára külön javítóiskolákat kell alapítani.

A leghatározottabb lépést nálunk a Gyermekvédő Liga tette, megnyitván a züllésnek induló gyermekek rákoskeresztúri, soproni és szegedi nagyszöllősi otthonát.² Valóban jelentőségeltjes esemény ez a magyar gyermekvédelem történetében, mert a züllésnek induló, vagy arra hajlamos gyermekeket veszi védelmébe, még mielőtt bünt követtek volna el. Hiba azonban szerintem az, hogy a züllésnek kitett 30–40 ezer gyermek számára ez a három-négy 2–300 gyermek befogadására alkalmas otthon kevés, továbbá, hogy a gyermekotthonok vezetése nem szakemberek kezére van bízva. Több intézetre és képzett szakemberekre lenne itt szükség. A Gyermek-

mevédő Liga intézeteiben működő egy-két tanító, tudomásom szerint elvégezte a gyöngétehetségűek oktatására képző szünidei tanfolyamot, ahol nyertek bizonyos bepillantást az abnormális gyermekek lélektanába és lelki világába. Am a javítóintézetekben működő nevelőket és a Liga intézeteiben működő tanítókat nagyobb részét még mindig nem részesítik kellő szakképzésben. Már pedig enélkül csak tapogatózás azok munkája és csak hosszas kísérletezés után találják meg a helyes, célravezető eljárást. Nem sürgethetjük eléggé, hogy ezeket a szaktanítókat megfelelő bevezető tanfolyamokon előkészítsék jövő életpályájukra.

A külföldön, Angliában és az Egyesült-Államokban találunk legtöbb és legfejlettebb iskolákat züllött gyermekek részére. Angliában négyféle javítóintézetet tartanak fenn, ú. m. a tulajdonképeni javítóiskolákat (Reformatory schools), a munkaiskolákat (Industrial schools), kószalók vagy esavargók iskoláit (Truant schools) és nappali munkaiskolákat (Day industrial schools). *Morrison* adatai szerint ezen iskolában évente körülbelül 40.000 gyermek van elhelyezve.

A *Day industrial schools* növendékei otthon laknak szüleiknél. Reggel jönnek, egész napon át az iskolában tartózkodnak, ott is étkeznek, este pedig visszatérnek a családi körbe. Az első ily iskolákat ez előtt 30 évvel alapították s ma már Anglia 40 nagyobb városában meghonosították azokat. Ezen iskolákba rendszerint a szegényebb néposztályok gyermekei kerülnek, akiknek a kellő ruházataról, táplálékaról és felügyeleteről a szülők nem képesek gondoskodni s a gyermek ki van téve az elzülles veszedelemének. Ezen iskola főfeladata, mint fentebb is említém, a szakszerű munkásképzés és az angol kimutatások szerint azok mindenütt jól beválnak. Öröm az azokban uralkodó rendet, fegyelmet és vidám munkásságot látni.¹

A *Truant schools* növendékei azon gyermekek sorából kerülnek ki, akik megfelelő szellemi képesség hiánya, vagy rendszertelen iskolabájarás miatt többi egykorú tanulóitarsaik mellett elmaradtak. Megfelel a mi kíséítő-iskolánknak. Célja a növendékek önbizalmának az emelése s lelki képességeiknek kifejlesztése. Ha valamelyik növendék lelki képességei annyira korlátozottak, hogy az egykorú normális gyermekek szellemi színvonalát el nem érheti, a Truant schoolban marad, ahol főképp rendre és szorgalomra nevelik. A Truant schools-ban túlságos szigorúság uralkodik, igen sokszor alkalmaznak testi fenyítéket s keveset törődnek bennük a növendékek egyéni nevelésével.

A *Reformatory schools* és az *Industrial schools* szervezete hasonló a mi javítóintézeteinkhez, azzal a különbséggel, hogy itt kor szerint is elkülönítik a növendékeket. Az előbbibe 14–18 (legfeljebb 2 éves,) az utóbbiba 14 éves koron alul levő gyermekeket vesznek fel.

A javító nevelés feladatát határozottan az angol intézetek szervezetével lehet legmegfelelőbben megoldani, feltéve, hogy abban szakemberek végzik a munkát.

A javító nevelés irányát *C. Lombroso* híres olasz elmeorvos határozta meg legprecízebben, mikor ki-

¹ A „Gyermekvédelmi Lap” 1907. évfolyamában I. *Éltes Mátvás* értekezését.

² Ugyanily irányban működik a lorettoi (Sopron m.) régi palos kolostorban elhelyezett s a kath. patronázs-egyesületek által alapított szeretetház is.

¹ Ehhez hasonló szervezete van az állami kíséítő-iskolának (Budapest, VIII., Mosonyi-u. 6.), ahol a növendékek egy része egész napot az iskolában töltheti, ott is étkezik.

mondja, hogy javítónevelés alatt azt az eljárást kell érteni, mely a reflexmozgások azon sorozatát hozza létre rendszeresen, amelyek lassan, fokozatosan azoknak a helyét töltik be, amelyek a rosszra való hajlandóságot előidéztek, vagy kifejlődésüket elősegítették.

A kiskorú gonosztevők és gonosztevőjelöltek, de a magyar társadalom érdekében is kívánom, hogy azok javítására a legmesszebbmenő intézkedéseket léptessük életbe.¹

A magyar népoktatás.

Ember Károly előadása a bécsi első keresztény nevelési kongresszuson. V.

Jóteköny intézmények. A tanítói társadalom országos jóteköny intézményeket is szervezett önszának enyhítésére. A kath. tanítók évtizedekkel ezelőtt megalkották az «Országos Kath. Tanítói Segélyalapot», melyhez a püspöki kar annak megalapításakor 80 ezer koronával járult hozzá. Ma az alap vagyona közel 200 ezer korona, külön árvaházi és internátusi alappal. Az alap tanítókat és özvegyeket segélyez, tanító-gyermekeket ösztöndíjakkal segít tanulmányaik végzésében. Ez évben alakult meg a Kath. Tanítók Országos «Szeretet» Egyesülete a beteg és segélyre szorult tanítók és hozzátartozók önszegélyezésére a keresztény karitás különféle módjai szerint. Az Országos Katholikus Tanügyi Tanács szociális szakosztálya meg a kath. tanítói üdülőház létesítésére fejt ki lelkes mozgalmat.

A tanítóság egyetemességének jóteköny intézménye az Országos Eötvös-alap, mely Budapesten a Ferenc József Tanítók Házat, Kézdivásárhelyen a Tanítók Hunyady Házat (internátus) tartja fenn főiskolai tanítói ifjak számára. Ezen intézmény ezenkívül segélyeket is nyújt arra ráutalt tagjainak. A két internátus közel 250–300 ifjút fogad falai közé ingyenes, féldíjas vagy egész fizetéses helyekre. Az elaggott és beteg tanítónők a Magyar Tanítónők Otthonában nyernek gondozást.

A tanítók egyesületi élete. Az 1868. évi népoktatási törvény értelmében minden rendszeres állásban működő tanítói köteles résztvenni a tanító egyesületi életben. A községi és állami tanítók általános megyei tanítóegyesületeket alkotnak, melyek a vármegyei kir. tanfelügyelők irányítása és ellenőrzése alatt állanak. Az országos tanítói egyesület, a Magyar Tanítóegyesületek Országos Szövetsége, amely azonban alig tud gyökeret verni a magyar tanítók egyetemében, mert központi vezetősége szabadkőmíves tendenciáktól irányított és vezetett tanférfiakból áll s így a kath. tanítói egyesületek, melyek zömét alkotnák a szövetségnek, teljesen indokolt okokból idegenkednek a szövetségbe való belépéstől kizárólag kath. tanítói öntudatuk itélete alapján és nem felső kényszerből. Ha azonban a vezetőség kellő bizalmat tud és akar biztosítani működésével, a kath. tanítóegyesületek nem fognak elzárkózni a szövetségtől,

¹ *Források: Morrison, Baerenreiter, Baumgarten, Schwarzer, Aschaffenburg* már említett művei. *Lombroso Caesare: L'uomo delinquente. Tanter* az elemi népiskolák számára. *Ulltes M.* Javítóintézetünk és a gyógypedagógia c. műve. *Dr. Kun és dr. Laday* kiskorúak kriminalitásai. *M. kir. kormány jelentése az ország közállapotáról* 1905. és 1906. *Gr. Edelsheim Gyulay* «Gyermekvédelmi Lapok». *Dr. Megyery J.* Magyar börtönügy stb., stb.

hogy ezáltal is előbbre jutni segítsék a nemzeti nevelés közös érdekeit.

A kath. tanítók egyesületi élete egyébként rendezett, életerős és virágzó. Az egyházmegye tanítói espereskerületi tanítói köröket alkotnak. És a tanítói körök képviselői alapon egyházmegyei tanítóegyesületbe tömörülnek.

Országos szervezetünk a nm. püspöki kar rendelkezéséből 1896-ban, a millenáris évben képviselői alapon tartott 1. kath. tanítói kongresszuson alakult meg. A kongresszus megalkotta a Kath. Tanítók Országos Bizottságát és az országos bizottság kebeléből megválasztotta az Országos Kath. Tanügyi Tanácsot. Ezazután: *a)* hitoktatási, *b)* nevelési és oktatási, *c)* nőnevelési, *d)* tanítóképzőintézeti, *e)* kisedővodai szakosztályokat szervezett. Bővült a szakosztályok száma 1911. évben a keresztény szociális szakosztállyal. A szabályzat értelmében a kath. tanítók képviselői alapon minden öt évben kongresszust tartanak s a kongresszusból kifolyólag alakulnak újból alkotmányos formák között a többi országos szervek is.

Az Országos Kath. Tanügyi Tanács egyszersmind a hazai kath. tanügyre nézve betölti azt a missziót, amit a kultuszminiszter hatáskörében az Országos Közoktatásügyi Tanács teljesít, mint legfőbb pedagógiai szerve az állami tanügyi kormányzatnak. A Kath. Tanügyi Tanács készíti elő a tanterveket, szervezési javaslatokat, bírálja és engedélyezi a kath. népoktatási intézetek számára a tankönyveket stb., szóval előkészítő, irányító szerve a kath. tanügyi közéletnek és a tanítói egyesületi életnek. Évenként négy ülést tart, míg az Országos Bizottság évenként egyszer tart rendes közgyűlést. Most folynak a munkálatok, hogy a kifejlesztett egyházmegyei tanító egyesületi élet alapján az Országos Bizottság helyett, a Magyar Kath. Tanítóegyesületek Országos Szövetsége megalakíttassék egyesületi alapon.

Úgy az egyházmegyei, mint a központi kath. tanítói intézmények a tanítói érdekek istapolásán kívül egyik legfőbb feladatuknak tekintik a tanítói önképzés kifejlesztését pedagógiai vitakozások, mintatanítások és módszeres kiállítások rendezése által. Méltán mondhatjuk, hogy a lefolyt 18 év alatt a kath. tanítók központi szerveinek munkája a kath. népiskolákat felvirágoztatta, a kor igényeinek színvonalára emelte és ezzel hatalmas védelmet biztosított azon ellenáramlattal szemben, mely az egyháznak iskolafenntartó jogát azon az alapon dőngette, mintha a hitfelekezeti iskolák nem tudnák a modern kor népnevelési feladatait betölteni.

b) A felső nép- és polgári iskolák köre. A nemzeti társadalom úgynevezett polgári osztályának a népiskolai műveltségénél magasabb erkölcsi és értelmi készséget vannak hivatva biztosítani a felső nép- és polgári fiú és leányiskolák. Ezeket az iskola fajtákat az 1868. évi népoktatási törvény szervezte a népiskolák betetőzésére. A felső népiskolák nem tudtak életképes intézményekké kialakulni s az egész országban mindössze csak 4 fiú és 8 leány ilyen iskola van. Már a polgári fiúiskolák, de különösen a leányiskolák több életrealitást értek el. Szerzetesnői leánynevelő intézeteink, csekély kivétellel, virágzó polgári leányiskolát is tartanak fenn s intézeteiket női kézimunka, háztartási és főzőtanfolyamokkal igyekeznek a gyakorlati élet igényeinek megfelelőbbé tenni. Kath. fiú polgári iskolánk mindössze egy van. Ily iskolákat főleg az állam és a községek tartanak fenn. Fiú polgári iskola van 166, leány 294; ezek közül 79 r. kath. és 3 g. kath.

Szervezetüket tekintve, a polgári fiúiskolák I—VI. osztályúak. Növendékeiket a népiskolai IV-ik osztályú bizonyítvány alapján veszik fel.

Ujabbban mozgalom keletkezett, hogy a polgári fiúiskolák VII. osztályra egészítettessenek ki s a gyakorlati közpályákra készítsenek elő.

A polgári leányiskolák I—IV. osztályúak s az általános női műveltségre nevelés képezi feladatukat. A polgári iskolák tárgyai: a hit- és erkölcsstan, az irodalmi, reál és egyéb művészeti tárgyak.

Jogviszonyuk ugyanaz, amit a törvény a népiskolákkal szemben megállapít.

A polgári iskolák tanítóit a felső nép- és polgári iskolai, tanító- és tanítónőképzők képezik. E képzők három tanfolyamúak s nyelv-, történettudományi, mennyiség- és természettudományi; női kézimunka tanítónői; zenei szakcsoportok szerint képezik jelöltjeiket, kik az elemi tanítói, tanítónői oklevél és a középiskolai érettségi bizonyítvány alapján jelentkeznek felvételre. A jelöltek a II-ik tanfolyam sikeres bevégzése után alapvizsgálatot, a III-ik év után képesítővizsgálatot tesznek a képesítő-vizsgálóbizottság előtt. A hitfelekezetek hatóságai maguk küldik ki a képesítő-vizsgálóbizottságot, melybe a kultuszminiszterium az egyes szakcsoportok szerint miniszteri szakbiztosokat küld ki.

Polgári tanítóképző van: egy állami; tanítónőképző 5, ebből kath. polgári tanítónőképző 4.

Felsőbb leányiskolák. A polgári leányiskolák mellett 1876. év óta miniszteri rendelettel szerveztettek a VI. osztályú felsőbb leányiskolák a magasabb nőnevelési igények teljesítésére. Ezekben középiskolai tanárok látják el az oktatást. Kath. felsőbb leányiskola van 36, állami 6, községi 6.

A népoktatási intézetek felügyelete. Az összes hitfelekezeti népoktatási intézetek az állam főfelügyelete alatt állanak és ezt a kormányzat a magy. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium által gyakorolja. E főfelügyelet nem korlátozza a hitfelekezeteket a népoktatási törvényben biztosított iskolaügyi autonómiájuk érvényesítésében. Minden fajtájú népoktatási intézetet állíthatnak fel a törvényes formák között. Megállapítják azoknak tantervét és a törvényben előírt köteles tárgyak módszeres feldolgozását illetőleg is szabadon rendelkeznek. Szabadon alkalmazzák tanítóikat, tanárakat, ha azok a törvényben megszabott képesítéssel rendelkeznek. Szóval iskoláik belügyét — a törvényes módok között — szabadon gyakorolják. A népiskolai hatóságokat és azok hatáskörét az 1912. évi törvény állapítja meg. Minden vármegye egy-egy tankerületet alkot, melyben iskolai hatósági jogkört töltenek be a) a közigazgatási bizottság és b) a királyi tanfelügyelőség. Helyi hatóságok: a községi és hitfelekezeti iskolaszékek és az állami iskolai gondnokságok.

A vármegyei iskolai hatóságok gyakorolják az állami és községi iskolák felett a közvetlen és a hitfelekezeti iskolák fölött a legfőbb állami felügyeletből eredő jogokat. Ujabbban a kir. tanfelügyelő mellé tanfelügyelő iskolalátogatókat nevez ki a miniszter az iskolák szakszerű ellenőrzésére.

A hitfelekezeti iskolahatóságok közvetlen felügyeletet gyakorolnak az egyházmegyék területén levő összes hitfelekezeti népoktatási intézetek fölött; sőt a másjellegű iskolákban is ellenőrzik a hittani oktatást. Az egyházmegye főpásztora, érsek, püspök, az egyházmegyei főtanfelügyelő által végzett a kath. iskolák adminisztrációját és legfőbb felügyeletét, a közvetlen vezetést és irányítást

az esperes kerületi tanfelügyelők teljesítik. A helyi iskolai hatóságnak, az iskolaszéknek elnöke a plébános, ő a hitközségi iskola igazgatója is, de az 1911-ben kiadott püspökkari iskolai Rendtartási Szabályzat ott, ahol két vagy több tanító működik, igazgatótanítók vezetésére is bizza a hitközségi népiskolát. A kath. tanítók általában ohajtják, hogy amíg a plébános amúgy is a hitközségi iskolaszék elnöke és ezzel a helyi hitközségi iskolai hatóságnak a feje, tehát ezen tisztségben is ellenőrzője, vezetője, irányítója az iskola nevelőmunkájának, az Egyház bizalma a világi tanítóknak kath. nevelői öntudata iránt, jusson kifejezésre abban, hogy a kath. iskola igazgatói teendőivel a tanítói kar egyik hivatott tagja, mint igazgató-tanító kizárólag bízzassék meg.

Ezekben vázoltam miniatűr képét a Magyar birodalomban a keresztény szellemű népoktatás ügyének. Csak tükördarabok ezek, melyekbe azonban ha betekintünk, arról győződhetünk meg, hogy hazánkban a vallás-erkölcsi nevelés a hazafias nevelés feladataival karöltve halad és fejlődik. Nemzetünk még máig nem lett idegen a kereszt pedagógiája iránt, melynek hatásai egy ezredéven át életet és erőt kölcsönöztek a nemzet minden rétegének. Hitvallásos iskoláink erős küzdelmet állanak ki; de küzdelmükben erősségük, hogy tudnak és akarnak nevelni is és nemcsak tanítani!

SZEMLE.

Tízestiz. A váltómódszerben sokakat bánt a kifejezés, mely egyébként úgy elméletileg, mint gyakorlatilag a gyermek-psychológián alapszik. Nos hát a kifejezés mellőzése is még mindig legjobbnak marad a váltó számgép, mert pl. 15-öt mindkét alakjában mutatja; szóbeli (15 egyes) és írásbeli alakjában (1 tizes 5 egyes), úgy dr. Beke (143, o.) 67—9 példájában 5 tizes 17 egyes látható. Tehát mindent szemléltet, amit gondolni kell, mire a római számrendszerű orosz gép képtelen. Az pedig bizonyos, hogy tíz alatt a gyermeknek hol tíz egyest, hol 1 tizedt kell gondolnia.

Mások keveslik a 19 egyest, legalább 20 egyest igényelnek. Ezek részére készül a 24-es váltó (kétszer 12 számtessel), melyen nem csak a 20, de a 24 tizedzői is láthatók, sőt váltoja a jövődő 24 óras napnak is. Több már nem kívánható, mert dr. Beke szerint is 20-on túl az egyes számok szemléltetése nem fontos, s a nagy sokaságot pl. XXXVIII-at úgy sem lehet felfogni csak helyrendszerben (38). A váltó számgép tehát a 24-es pótváltóval minden igénynek megfelel.

Dr. Ében.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

A katolikus iskoláknak az 1912/13. iskola-évre érvényes tankönyvjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldi meg a Szent-István-Társulat.

Rendszabályok a magyarországi latin és görög szer-tartású róm. kath. kisdedóvók, népiskolák és gazdasági ismétlő iskolák közigazgatásához. Ára füzve 4, vászonba kötve 5 korona.

Tanterv a katolikus elemi iskolai tanító- és tanítónőképző-intézetek számára. Ára 2 korona. E könyvek megrendelhetők az Országos Kath. Tanügyi Tanács

központi irodájánál (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.), a Szent-István-Társulat budapesti és szegedi könyvkereskedéseiben, valamint az ország bármely könyvesboltjában.

A szeretet ünnepei. Iskolalátogatásra, tanító és tanítónő nevenapjára alkalmas költeményeket és beszédeket tartalmaz. A *Görffy János-féle Iskolai ünnepélyek* című vezérkönyvek IX. kötete. Ára 28 fillér. Megrendelhető a kiadó Szent-István-Társulatnál.

A kegyelet ünnepe. Erzsébet királyné (november 19.) emlékezetének iskolai megünneplésére alkalmas költemények és beszédek. A *Györffy János-féle Iskolai ünnepélyek* című vezérkönyvek V. kötete. Ára 24 fillér. Megrendelhető a kiadó Szent-István-Társulatnál.

Révai Nagy Lexikona. A nagy magyar enciklopédia VI. kötete (Duc-Etele) hagyta el most a sajtót. E kötet is, mint a megelőzőt, nagyszerű teljességét hozza ama várakozásnak, mellyel az egész művelt magyar világ csügg a magyar enciklopédián. És méltán részesül Révai Nagy Lexikona az egész magyarság figyelmében, hiszen egyedül abban áll hivatása, hogy korunk ismerteteit harmonikus egészben foglalja, hanem abban is, hogy — mivel a magyar tudományosság színe-java működik közre megalkotásában — a magyar tudásnak, a magyar kultúrának reprezentánsa legyen ország-világ előtt. Ezért a legmagasabb mértéket kell alkalmaznunk, amidőn kritikai szemmel nézzük Révai Nagy Lexikonát, de annál nagyobb meglepéssel tölt el mindenkit az, hogy a nagy mű a legszigorúbb bírálatnak is helyt áll. Az előttünk levő VI. kötet gazdag tartalmából nehéz kiemelniünk a figyelemre méltóbb cikkeket, annyira fontos és jelentős a munka minden adaléka és annyira hozzá simul a munka minden egyes cikkével és pompás illusztrációinak sokaságával a gyakorlati élet követelményeihez. Csak az alkothat magának fogalmat Révai Nagy Lexikona gazdagságáról, aki maga veszi kezébe kötetét. Arról értesülünk ezúttal, hogy a mű előfizetési ára már csak az év végeig fog érvényben maradni és hogy a jövő esztendő első hónapjától kezdve a mű már csak a magasabb bolti áron lesz kapható; tanácsos tehát, hogy azok, akik a Nagy Lexikont megakarják szerezni, — azt még az év végeig rendeljék meg. Megrendelések a Szent-István-Társulat könyvkereskedéséhez (Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.) intézendők.

Ingyen könyvtár. A községek lelkészei és tanítói, kik a nép nevelésének és közjólétének kérdéseivel mindig kellő lelkesedéssel és ügyszeretettel foglalkoznak, a Szent-István-Társulat pártoló tagjainak gyűjtésével igen üdvös tevékenységet fejthetnek ki. — A Szent-István-Társulat pártoló tagságának intézménye széles ez országban eléggé ismeretes. Az ország majd minden községében akad, aki ismeri a népies irodalompártolókat ama impozáns taborát, mely a hasznos, oktató és szórakoztató, de mindenekelőtt katolikus szellemű olvasókból toborzódott össze. A pártoló, magyar tagok illetményei kilenc csoportból állanak. A csoportok évi tagdíja, a választott csoport szerint 2—5 korona. E csoportok mindegyikében egy imakönyv és naptár mellett nagyszámú képeskönyv, füzet, népirat van. A csoportok ismertető nyomtatványát mindenkinek készséggel megküldi a Társulat vezetősége s az érdeklődő levelekre azonnal válaszol. — A községek lelkészei és tanítói, kik tagokat gyűjtöttek, minden tíz gyűjtött tag után egy ingyenes

ajándékkönyvet kapnak, mely a gyűjtött tagok számához képest értékben növekedik. A taggyűjtés révén így évről-évre szép és értékes ingyen könyvekkel szaporíthatják a könyvkedvelők könyvtárukat, mivel az ingyen ajándékkönyveket mindazon gyűjtők megkapják, kik a lelkészek vagy tanítók elfoglaltsága miatt a taggyűjtést átveszik. A társulat igen szívesen veszi, ha a lelkészek és tanítók, esetleg egy levelezőlapon is, bejelentik azok nevét és címét, pontos lakhely és utolsó posta megjelölésével, kik a taggyűjtést szívesen vállalják. Az érdeklődő levelek a Szent-István-Társulat címére, Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28. küldendők.

HIREK.

Meghívás. Az Országos Katolikus Tanügyi Tanács f. hó 17-én (csütörtök), délelőtt 10 órakor a Szent-István-Társulat termében gyűlést tart, melyre az érdekelteket tisztelettel meghívja az *elnökség*. A gyűlés tárgysorozata: 1. Elnöki megnyitó: A valláserkölcsei neveléséről, tartja *Giesswein Sándor* dr. prelátnak, egyházi elnök. 2. A Tanács központi irodájának jelentései az ez évi országos bizottsági közgyűlés határozatának végrehajtásáról; előterjeszti *Ember Károly* világi elnök. 3. A tanítóképző tanárok és az új nyugdíjtörvény; előadja: dr. *Bilinszky Lajos* tank. igazgató. 4. A Kath. Tanítók Országos Bizottsága rendkívüli közgyűlésének előkészítése. 5. Folyó ügyek. 6. Indítványok. Budapest, 1912. október 9-én. *Giesswein Sándor* dr. prelátnak, egyházi elnök, *Ember Károly* v. elnök, *Wohlmuth Ernő* titkár. A Tanács ülését megelőzőleg, 9 órakor a *Kath. Tanügyi Tanács tanítóképző szakosztálya* tart értekezletet.

Biharmegye a tanítók mellett. *Szabó Béla* kath. kántortanító, mint a biharmegyei törvényhatósági bizottság tagja, az ez évi őszi közgyűlésen sikeresen szállott szóra a felekezeti s községi tanítók fizetésrendezése ügyében. Beadott egy indítványt, melyet hosszabb beszéddel tett az igazság, a méltányosság mérlegére. Fejtegetése során nemcsak az 1868. évi XXXVIII. t.-c. 8-ait, nemcsak a 25 ezer nem állami tanítóság imponáló számát hozta föl, hanem átértéztette Bihar vármegye törvényhatóságával azon valóságot is, hogy e vármegye azoknak a vármegyéknek élén áll, hol a 933 tanerő közül túlnyomóan 810 nem állami tanító végzi a népnevelés nemzeti nagy munkáját. A törvényhatóság igazán teljes figyelemmel és egyetértőleg magáévá tette az indítványt s feliratban fogja kérni az országházat, hogy a nem állami tanítóság is a legközelebbi törvényjavaslat tárgyalásánál ugyanabban az elbánásban részesüljön, mint az állami tanítótestvéreink. Erdemes kartársunk ezen tétével a magyar tanítóság igaz köszönetét érdemelte ki.

Tanítói gyűlés. A szomolányi esperesi kerület tanítószága f. hó 25-én tartotta meg rendes évi közgyűlését, *Kovács Miklós* esperestanfelügyelő elnök és *Szűcs Lajos* felsődiósi tanító társelnök vezetése alatt. A közgyűlést szentmise előzte meg. A közgyűlést *Kovács Miklós* esperestanfelügyelő, elnök, tartalmas megnyitó-beszédjével kezdte meg. Ezután a társelnök üdvözölve az egybegyűlteket, röviden vázolta a kör évi működését. A világi elnök szavai után a kör pénztárnoka, *Minárik Mátvász* felsődiósi tanító terjesztette elő pénztári jelentését. Ezután következett a nagyszombatvideki r. k. népnevelők egyesületének központi bizottsága által felvetett pedagógiai tételekre tüzetes megvitatása. Ezután a világi elnök a népelőadások megtartását sürgeti, úgy mond: „Ha mindig csak Pató-Pál-módra fogunk a munká-

hoz, akkor a nép visszamarad s jönnek a báránybörbe bujtatott farkasok, akik a nép tudatlanságát önos céljuk előmozdítására használják ki. *Oplustil* Géza hosszú-lányi tanító előadja, hogy a tanítóság a mostani drága időben nyomorog, képtelen családját fenntartani. A tanító tanítson, vezessen ifjúsági egyesületeket, könyvtárakat, tartson alkoholelles és népművelési előadásokat, legyen előharcosa s majdan vezetője a hitel- s fogyasztási szövetkezeteknek, legyen enekkarvezető és mindenkiféle hazafias érzés apoloja és terjesztője stb., stb. O maga pedig nyomorog, nélkülöz, küzd a megélhetés nehézségeivel. Igen, a tanítóság tudja megérteni magasztos hivatását és ebbeli kötelességeit kétszeres szorgalommal fogja teljesíteni a jövőben is, *de kívánja, hogy a megélhetése halaszthatatlanul biztosítottassék.* Ezután *Pavlek* Márton fenyvesi tanító tartott igen tanulságos felolvasást *„Az elemi tanítás fontosságáról”*, majd *Minarik* Matyas felsődixi tanító az iskolai pauszarákról érkezett.

A Csikvármegyei Római Katolikus Tanítóegyesület szeptember 28-án Gyergyószentmiklóson a varosház nagytermében tartotta szokásos évi közgyűlést. Veni Sancte és szentmise után mintegy 90-en vonultak a rendes tagok és vendégek a gyűlés helyére, ahol *Zsogón Zoltán* tanítóképző tanár 10 órakor nyitotta meg a gyűlést. Megnyitójában a *tanítói készség fokozásával* foglalkozott. Rámutatott arra, hogy a fontos kérdés általános megoldásának mik volnának az eszközei, mert a vidéki tanítóság társadalmi szintjének az oktatói készségének emelése szempontjából ez ideig csak *kisérletek* a kormányok. Ide a fizetés méltányos rendezése és a teljes iskolai felszerelés mellé már *intézmények* kellene. Ilyen pl. a tanítói *sakkönyvtárak*, a kölcsönös és kötelező *iskolalátogatás*, a segély melletti *tanulmányutazás* és a tanítói gyűléseknek *gyakorló tanfolyamokká* való szervezése. A közgyűlés tárgysorozatának kiemelkedő pontjai voltak: *Lukács József* dr. szociológiai előadása és *Péter Sándor* érkezése. Ez utóbbi az elnöki megnyitással kapcsolatos eszméket részletezte csaknem egy óráig tartó, igen érdekes szabadelőadásban; végül alaposan kifejtett indítványt terjesztett be a patronági egyesület megalakítása tárgyában, melyet a közgyűlés magaeva tett. *Buzás János* főtitkár részletesen számolt be az egyesület egy évi működéséről. Ez a jelentés tanuszkodik arról, hogy a 222 tagot számláló katolikus egyesület a keleti szeléken lelkes munkálkodást fejt ki és sok tekintetben a nyugatot is megelőzi, amennyiben a múlt év szeptemberében nagy sikerű *tanszerkiállítás* rendezett és megteremtette a központban a vármegyei tansermúzeumot. A közgyűlés gazdag tárgysorozata délután 2 órakor ért véget, midőn a tagok egyhangú kívánságára *Zsogón* elnök tavrítalag üdvözölte az egyesület fővédnökét és szeretett főpásztorát, gróf *Mailáth* püspököt, aki minden áldozatot meghoz az egyesület működése és az elhangzott szép eszmék megvalósítása érdekében. Így pl. *nagy érdeklődéssel* kísérte a derék főpásztor a tanszerkiállítás ügyét és úgy látszik, *minden áldozat árán* alaposan szervezi a tansermúzeumot, melynek alapjait *derék tanítói* nagy buzgósággal *teremtették meg.*

TÁJÉKOZTATÓ.

Korpótlék. A korpótlékigény kellő időben való rendezhetése végett a tanító felhívandó, hogy arra vonatkozó jogát az *esedékesség beállta előtt 3 hónappal* az iskolafenntartónak (az iskolaszéknek) bejelentse. Az igény mindenkor az ötödik szolgálati év leteltét követő hó 1-én válik esedékessé. Ha az öt év letelte a hó elsejére esik az igény azon napon nyílik meg. (V. U. 6. §.) A korpótlékra az államsegélyt az iskolaszék kéri meg a minisztertől. — **Terménybeli járandóság értékelése.** (B. J.) Az 1907. évi XXVII. t.-c. alapján a díjlevél a terménybeli járandóságok átlagos értékét az 1902—1906. évekről igazoló hatósági bizonyítvány alapján vette fel. Újabb felvétel az értékelésre nézve a végrehajtási utasítás 10. §-ának ötödik bekezdése szerint csak az 1907. évi törvény életbeléptét követő 10 év után kérhető. — **A tanítói járandóságok kiszolgáltatása és behajtása.**

(K. L.) Az 1907. évi XXVII. t.-c. végrehajtására kiadott utasítás 20. §-a ezeket mondja: «a kitüntetett hátralek az iskolafenntartót illetik s az egyes hátralekos adósoktól az *iskolafenntartó javára hajtandók be közigazgatási úton*, mert az iskolafenntartó az 1907. évi XXVII. t.-c. 10. §-a értelmében köteles a tanító *összes javadalmainak esedékessé vált részleit pontos időben kiszolgáltatni*, tekintet nélkül a hátralekokra és az ezek behajtására folyamatba tett eljárásra.

A SZERKESZTŐSEG ÜZENETEI.

P. F. A kérvényt pályázati hirdetés nélkül is beadhatja. — **S. J. D.** Az 1907. évi 27. t.-c. 2. §-ának negyedik bekezdése alapján az iskolaszék, ha az iskolánál több tanító van, a tanítónő természetben való lakását a pályázatban adott módon is megállapíthatja; de ha csak egy tanító működik az iskolánál, akkor a törvény előző intézkedése kötelező. Ezen a pályázat szövege sem változtatható, mert a törvény kötelező. 2. Az eljárás nem volt következetes az illető részéről, mert illetékes hatóságánál kellett volna jogának érvényesítését kívánni. 3. A kir. tanfelügyelő leiratát a közigazgatási bizottsághoz felebezzék. — **V. Gy.** Az 1907. évi XXVII. t.-c. 25. §-a értelmében a segédtanító egy évre alkalmazható és fizetése 800 korona. Az önálló külön osztály vezetésére ezen idő letelével rendes tanító választandó. — **M. J. I.** A törvényjavaslatot meg nem adták ki, tehát a részleteket nem ismerjük s így kérdéseire választ nem adhatunk. 2. A díjlevélben megállapított összegre tarthat igényt. — **CZ. J., V. E., M. I., P. I.** Válaszoltam. — **B. I. P.** A rendeletet megszerezzük. Annak szövege az irányadó. A Kath. Tanügyi Tanács elnöksége a méltányos igények teljesítését kéri meg. — **V. K.** A mozgalmat megindította a Tanács. — **I. S.** A kiadással az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács van megbízva. Ezt a jogát masra át nem ruházhatja. Minden a feldolgozástól függ. Először azután a Tanács dönt. — **Sz. J.** Igen, utólag küldje be az esküről szóló iratot, mert az államsegélyt az eskü napjától utalják ki. — **M. B. I.** Osztálybizonyítvány csak annak adható ki, aki az anyakönyvben osztályoztatott. 2. Ha dec. 31-en után tölti be, átlephet az ismételőiskolába. 3. A törvény szövege az irányadó. — **M. I. I.** A nyelv- és történettudományi szakcsoport. 2. Az nem állítható. 3. Kérvényét a vizsgálóbizottsághoz intézi és az illető igazgatósághoz beküldi. Melléklet: keresztlevél, oklevél, működési bizonyítvány és rövid életrajz. 4. Az eskü letétele kötelező mindenkire, amint a szabályzat életbe lépett. — **T. P.** Beérkezett. — **V. J.** Az illetékegyenértéket a törvény értelmében a föld hasznélvezője fizeti, ha erre díjlevélileg a fenntartó nem vállalt kötelezettséget. — **K. M.** Kérjen intézkedést az iskolaszéktől. És ennek határozata szerint járjon el. — **Fel. tanító.** A rendeletet megszerezzük és annak tartalmát közzéteszük. Ez tájékozódást nyújt. A Kath. Tanügyi Tanács elnöksége az összes méltányos kívánságok teljesítését szorgalmazza. — **F. M.** A korpótlékigény megállapítását az iskolaszéktől kéri meg. Az államsegélyt azután az iskolaszék kéri a miniszter úrtól. Melléklet: a korpótlékigényt megállapító határozat és a korábbi államsegélyt kiutaló végzés számára való hivatkozás. — **Sz. J., B. L., Sz. L., S. B., M. L., K. F., B. I., S. B., R. G., P. D., Sz. B.** Levélben feleltem. — **R. L. I.** Rendelje meg a tanszert a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában, Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. sz. 2. Csak a szaktanítónak jár külön díjazás. 3. Nem számítják be az 1907. évi XXVI. 26. t.-c. alapján. — **R.** A fenntartó hitközség szerzi be a beirattási díjból. — **I. I.** Mi is a lapokból értesülünk, hogy már folyamatban van a kiutalás. — **Pályázat.** A működési bizonyítványra 1 K bélyeg ragasztandó. — **Sz. F.** Az iskolafenntartó köteles megfizetni. — **G. I.** Ertesítést adok az elintézésről. — **V. Gy.** Igen. — **R. M.** Kérjen intézkedést az illetékes egyházi főtanfelügyelősegtől. — **D. R. I.** Igen minden iskolának külön pecsét készítenendő. 2. Nem. — **T. J.** Az illető szülők fizetni kötelesek a hitközségi iskolaadót; külön tandíj nem szedhető. — **I. P.** Köszönet. Felhasználtuk.

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK

A nmélt. püspöki kar határozata kötelezőnek nyilvánította a katolikus népoktatási intézetek pályázatainak a «Népnevelő»-ben való közzétételét.

KIADÓHIVATAL:
Szent-István-Társulat Budapest.
A KIADÓHIVATAL FŐNÖKE:
LOVÁSZY DEZSŐ.

Pályázati hirdetések minden egyes szávanak egyszeri közlése 6 fillér. Csakis azon pályázatok közölhetők, melyeknek díja előre lefiztetett.

A lapot kérjük gondosan megőrizni. Pótlásokat számonként 30 fillér ellenében teljesítünk. Csakis azt a pályázatot közöljük, melyért a pénzt péntek délig megkapjuk.

Esztergomi érseki megye.

Lászlódi (Hont m.) tanítói (tanítónői) állásra *okt. 15-ig* pályázat hirdettek. Törvényszabta fizetés és lakás. Látva, *Berényi István* iskolaszéki elnök. 1377 1—1

Róm. kath. tanítónőt, kinek évi javadalmazása 1000 kor., 20 kor. kertilletmény és egy butorozott szoba, keres a **karkóci** iskolaszék (u. p. Bucsány). Választás *október 20-án*. 1383 1—1

Nagyszombattól 6 kilométernyire fekvő **szelincsi** róm. kath. iskolánál megüresedett tanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma: községi pénztárból 445 40 kor., államsegély 380 kor., tandíjkárpótás 154 60 kor. 1/4 hold kert 20 kor., tűzifajárandóság 20 kor. iskolai tanterem fűtése 70 kor., Fafelaprítás 10 kor. Lakása egy padlózott szoba, zár: konyha, éleskamra és faskamra. Pályázat határideje és választás *október 20*. Megválasztott állását azonnal elfoglalni, és istentiszteletek alkalmával a tanulókat templomba vezetni köteles. *Kalász Imre* plébános. 1389 1—1

A felsőszeli-i (Pozsony m.) róm. kath. népiskolánál megüresedett harmadik tanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma: hitközségtől 100 kor., államsegély 900 kor., 20 kor. kertilletmény, egy butorozott szoba. Kötelessége: II—III. osztályt valamint az ismétlősöket tanítani. Tannyelv magyar. Választás *okt. 20-án* délután. Személyes megjelenés kívánatik. Kérvények a felsőszeli-i róm. kath. plébániahivatalhoz küldendők. *Iskolaszék*. 1416 1—1

A negyedi róm. kath. népiskolához II. férfitanítói állásra *október 19-ig* pályázat hirdettek. Fizetése: 1000 kor., 20 kor. kertilletmény; butorozott szoba. *Kubicza Terencziusz* plébános. 1414 1—1

Nagymagasfalu (Pozsony megye; vasút helyben) négytanos iskolájához osztálytanító keresetik. Javadalmazása államsegéllyel 1000 kor., 20 kor. kerti átalány és szép lakás. A megválasztott vezetni fogja az I. osztályt és segítkezik a kántoriakban, amiért némi mellékjövedelemre számíthat. Tót nyelven is beszélő okl. tanerők eredeti okmányaikát *október 20-ig Jábornik Ödön* plébános, iskolaszéki elnök címére küldjék. Az állás azonnal elfoglalandó. 1415 1—1

Vágpattára (Nyitra m.) osztálytanítói állásra férfitanító kerestetik. Fizetése: 1 szobás lakás, 600 kor. községi pénztárból, 400 kor. államsegély. Határidő: *okt. 20*. Iskolaszéki elnökség. Soponya. 1401 1—1

Nagycétényi róm. kath. iskolánál osztálytanítói állásra *okt. 20-ig* pályázat hirdettek. Javadalma: községtől és államsegélyből 1000 kor. lakás és 20 kor. kertilletmény. Nők is pályázhatnak. *Iskolaszék*. 1428 1—1

Az assakúrti (Nyitra m.) róm. kath. kántortanítói állomásra *okt. 17-re* pályázat hirdettek. Javadalma: 11 hold 795 □öl szántóföld évi bérlete 440 kor., 1 hold 1471 □öl erdő, pénzértéke 50 kor., 332 □öl legelő, pénzértéke 6 kor., 731 □öl kert haszonélvezete, az iskola pénztárból 203 22 kor., államsegélyből 231 kor., offeroriumokból 16 kor. misealapítványokból 17 44 kor., passiók énekléseért 4 kor., a lakácsi püspöki uradalomtól 7 méter tűzifa és 50 köteg rözse, saját használatára a községektől udvarába behordva, készpénzben ugyanon-

nan 19 74 kor., stóla 120 kor. Lakása: két szoba, konyha, kamara, pincze és istálló. Személyes megjelenés kívánatik. *Iskolaszék*. 1408 1—1

Barstüss róm. kath. népiskolájához osztálytanítói állomásra pályázat hirdettek. Fizetése a községtől 700 kor., 3 öl fa szobája és tanterme fűtésére. Butorozott szoba. Államsegély 264 kor. Kertváltás a községtől 20 kor. Kötelessége az egyik tanteremben a mindennapi és az ismétlősöknek felváltva való valláserköcsös tanítása. Folyamodványok *okt. 18-ig Jaross Károly* plébánoshoz küldendők. 1427 1—1

A zsitvamartonfalvi róm. kath. iskolához képezített tanító vagy tanítónő kerestetik 1912. nov. 1-től 1913. május végéig terjedő időre. Fizetése előleges havi 85 kor. és 70 kor. fűtési átalány. Lakása két szoba és konyha. Kötelessége 40 tankötelesből álló osztatlan VI. osztályú iskola vezetése. Személyes megjelenés előnyös. Választás *okt. 28-án* délelőtt 11 órakor. Az állás nov. 1-én elfoglalandó. Kérvények *Grancsics Mihály* plébános isksz. elnök úrhoz intézendők. 1426 1—1

Zsitvabesenyőre a katonáskodó tanító helyett 1913. május hó végéig helyettes tanító kerestetik. Fizetése havi 70 kor. Az előbbi hirdetés érvénytelen. Kérvények iskolaszéki elnökhöz küldendők *okt. 20-ig*. 1439 1—1

Borsós (u. p. Ótúra, Nyitra vm.) róm. kath. iskolaszéke kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: két szoba, konyha, kamra, felszer, öl, istálló és káposztáskert, 7 szekér ágfa behordva és felvágva, 32 p. mérő roz, vallásalapból 183 16 kor., Scitovszky féle alapítványból 46 30 kor., misealapítványból 26 kor., községtől 4 kor., ismétlőiskolától 50 kor., államsegély 428 kor., tandíjkárpótás államtól 120 kor., stóla körülbelül 150 kor. Tannyelv magyar. Tót nyelv ismerete szükséges. Folyamodványok *okt. 31-ig Kubicza Coelestin* plébános, isksz. elnökhöz küldendők. 1436 1—1

A bösi 5-ik tanítói állásra pályázatot hirdet az iskolaszék. Választás *október 14-én*. 1444 1—1

Egri érseki megye.

Napkor (Szabolcs m.) róm. kath. kántortanítói állásra kellően felszerelt pályázati kérvények *október 16-ig* a plébániai hivatalhoz küldendők. Javadalma: készpénz az iskolapénztárból 334 kor., államsegély 254 kor., földhaszonbér 507 kor., szavatolt 134 pár után párber leg-alább 500 kor., stóla évi 200 kor. legalább. Személyes bemutatkozás bármely vasárnap délelőtt. 1370 1—1

A sajóvámosi róm. kath. iskolaszék október 15-től jövő október 1-ig helyettes tanítót keres, ki a kántorságban jártas. Fizetés havi 70 kor., stóla, butorozott szoba fűtéssel. Határidő *okt. 15*. *Iskolaszék*. 1381 1—1

Tiszaszentimre községhez tartozó újszentgyörgypusztai róm. kath. osztatlan elemi iskola tanítói állásra *okt. 30-ig* terjedő határidővel ezennel pályázatot hirdetünk. Javadalmazás: a községtől 100 kor. alapfizetés, a többi az 1907 XXVII. t. c. alapján 1000 koronaig biztosított államsegély, 400 □öl kert és törvényesen megkivánható két szoba, konyha, kamra. Kötelességét a díjével írja körül. A pályázatokat a róm. kath. iskolaszéki elnökség Tiszaörs (Heves m.) címre kell küldeni. *Az iskolaszék*. 1385 1—1

Pusztakolhádi róm. kath. osztályos iskolához tanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma: két szoba, konyha, kamarából álló lakás, 1000 □ öl udvar és kerttel; 1000 kor. készpénz, melyből 900 kor. államszegély. Kötelessége: mindennapi hat osztályt, valamint ismétlőiskolák «Rend-szabályok» szerint tanítani, vasár- és ünnepnapokon a tanyasi hívekkel és tanulókkal délutáni ájtatosságokat végezni a tanteremben. Felszerelt kérvények *okt. 20-ig Csonth Béla* lelkész, iskolaszéki elnök Kisköre (Heves m.) címre küldendők. 1379 1—1

A Népevelő i. é. 38. számában közölt **folyási** pályázatnál a készpénzfizetés 400 kor. Tévesen 100 kor. készpénzfizetés közöltetett. 1172 1—1

Hajduböszörménybe helyettes róm. kath. kántortanító kerestetik a folyó tanévre, ki az összes kántortanítói terendőket önállóan végzi. Fizetése havi 80 kor. és a stóla. Kérvények *e hó 20-ig* alulírottához küldendők. *Major Zoltán* lelkész. 1402 1—1

Besztercebányai egyházmegye.

A «Népevelő» 29. számában hirdetett **mogyorómai** róm. kath. kántortanítói állásra *okt. 21-ig* lehet pályázni. *Iskolaszék.* 1435 1—2

Szkenőfürdői (Bars m.) róm. kath. iskolaszék ujonnan egy évre helyettes kántortanítói állásra (nő is lehet) pályázatot hirdet. Fizetése 800 kor. Kántori stóla, butorozott szoba. Határidő *okt. 18.* 1441 1—1

Turócszesenői róm. kath. népiskolához 1913. június 15-ig helyettes tanító vagy tanítónő kerestetik. Fizetése havonként 70 kor. Tót nyelv kívánatos. Kérvények *Riedl Lajos* iskolaszéki elnökhöz küldendők *okt. 27-ig.* Tót-próna. 1445 1—1

Csanádi egyházmegye.

Az **omorpusztai** kántortanítói állásra *okt. 21-ig* pályázatot hirdetek. Járandósága: 1000 kor., 24 fuvar 10 kor. meszelési átalány, 2 öl kemény tűzifa, 2 öl szalma, természetbeni lakás. *Berkó János*, isksz. elnök. 1399 1—2

Erdélyi egyházmegye.

Abafájára (Maros-Torda m.) a szorgalmi időre a róm. kath. kántorságban jártas helyettes tanító kerestetik törvényszerű fizetéssel. Levélbeni jelentkezések főt. *Rácz István* esperes úrhoz Szászrégenbe küldendők. 1373 1—1

Katonai szolgálat folytán egy évre megüresedett kántortanítói állásra helyettes kerestetik. Fizetés: 1000 kor., lakás. Szükség esetében a kántori a tanítói állástól elkülöníthetik s így tanító vagy tanítónő is pályázhatik. Fizetés 800 kor., lakás. Kötelesség: egy osztály vezetésé majus közepéig. Pályázatok *október 20-ig* az atyhai róm. kath. iskolaszéknek benyújtandók. *Iskolaszék.* 1421 1—1

Győri püspöki megye.

A **langatói** róm. kath. fiókhitközségi ujonnan szervezett kántortanítói állásra *okt. 15-ig* terjedő határidővel pályázat hirdettek. Fizetés: 1000 kor., melyből 900 kor. alapfizetés kiegészítésére és 17 kor. tandíjkárpótlási államszegély. A többi a hitközség fizeti. Lakás: két szoba és egy előszoba, konyha, kamra és pince. Megfelelő konyhakert, 100 kor. mellékjövedelem biztosított. Kötelességek díjlevél szerint. Pályázhatnak a horvát nyelvet beszélő róm. kath. okl. férfitanítók. Az állás nov. 1-én elfoglalandó. A kellően felszerelt kérvények a ligvándi róm. kath. plébániahivatalhoz (u. p. Szabadbáránd, Sopron m.) küldendők. 1335 2—2

Ólmodi (Sopron m.) róm. kath. osztályos hatosztályos iskolához horvátul tudó helyettes kántortanító kerestetik. Pályázhatnak nők is. Okt. 15-től május végéig, míg a rendes kántortanító katonai kötelezettségét teljesíti. Fizetése havi 66/66 kor. helyettes tanítói díj, kötelessége az iskolavezetés és a kántoriak végzése. Az állás azonnal elfoglalandó. *Muskovich János* plébános, iskolaszéki elnök. Horvátszidány. *Gaál József*, ktanító. 1391 1—1

A **könyi** (Győr m.) róm. kath. iskolaszék a tanév végeig (május 15) helyettes tanítót keres. Javadalma havi 66/66 kor. előlegesen fizetve s egy butorozott szoba. Pályázati határidő *okt. 18.* Állás rögtön elfoglalandó. Okmányok az iskolaszék elnökéhez *Dr. Keszthelyi Gyula* urhoz küldendők. *Magyar Árpád* igazgató-tanító. 1380 1—1

A **mosonszentandrás** róm. kath. osztálytanító katonai szolgálata folytán helyettes tanító vagy tanítónő kerestetik. Orgonálásban jártasak előnyben részesülnek. A helyettesítés tart június 1-ig. Fizetés havonként 66/66 kor. és egy butorozott szoba. Sürgős jelentkezést kérek. *Iskolaszéki elnök.* 1405 1—1

Kalocsai érseki megye.

A **bajmoki** róm. kath. iskolaszék egy — előléptetés folytán — üresedésbe jött férfitanítói állásra pályázatot hirdet. A tanítói állás javadalma: a) Bajmok község pénztárából 100 kor. készpénz, 200 kor. lakásbér és 20 kor. kertilletmény. b) államszegély 900 korona. Ezen állásra megválasztandó köteles a bunyevác tanulókat külön heti két órában — minden díjazás nélkül — anyanyelvi oktatásban részesíteni, azért a bunyevác nyelv ismerete szükséges. Ezen nyelvben való jártasságot a pályázók, ha nincsenek bunyevác tannyelvű iskolákra képesítve, működési bizonyítvánnyal is igazolhatják. Ha ez nem áll módjukban, személyes megjelenésük esetében az iskolaszék kebeléből kiküldött bizottság előtt bunyevác nyelvben folytatott társalgással is igazolhatják a kérdéses nyelvben való jártasságukat. A folyamodók kérvényeiket *okt. 31-ig* nt. *Hegedűs Lénárd* ker. esperes úrhoz Bajmokra küldjék. 1387 1—1

A **bócsai** tanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma: évi 1000 kor., két hold föld haszonélvezete, a keresztelés és temetés után járó stólailleték, a búcsuzatókért megszabott díj, lakás kerttel. Csak férfitanító pályázhat, aki köteles a mindennapi és ismétlőiskolások tanítani, az istentiszteleteken orgonálva a nép énekét kísérni, a szertartásoknál segédkezni és a kalocsavidéki róm. kath. tanítóegyesületbe lépni. Bócsa filia lévén, kántori oklevél nem szükséges. A kérvények *okt. 20-ig* a tek. prónáyfalvai róm. kath. iskolaszékre címezve főt. *Novák Béla* esperes úrhoz Soltvadkerre küldendők és az állás nov. 1-én elfoglalandó. 1422 1—1

Kassai egyházmegye.

Olysó (leánygyház) róm. kath. iskolához kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma államszegéllyel 1000 kor. Új, törvénynek megfelelő lakás. Tankötelesek száma 30. A választás *október 17-én* lesz. Személyes megjelenés kívánatos. *Reiner József* iskolaszéki elnök (Tarcza, Sáros m.) 1382 1—1

A **tályai** (Zemplén m.) róm. kath. iskolaszék az ötödik tanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma 1000 kor., természetbeni lakás és 20 kor. kertátalány. Választás *okt. 15-én.* 1368 1—1

Nagyvárad latin szert. egyházmegye.

Érminsztent róm. kath. anyaegyházhoz tartozó **Gánápusztára** tanítónő kerestetik (okleveles előnyben részesül.) Fizetése évi 600 kor. és lakás fűtéssel. Tanulók száma 14. A pályázatok *október 20-ig* Főtisztelendő *Serly Béla* iskolaszéki elnök címére Érminsztent (Szilágy vm., u. p. Érszentkirály) küldendők. Az állás azonnal elfoglalandó. A tanulók az anyaegyház iskolájában nyilvános vizsgát tartoznak tenni. 1386 1—1

Nyitrai püspöki megye.

A **morvagyörödi** (Trencsén m., u. p. helyben) völgyi róm. kath. iskolához tanító vagy tanítónő kerestetik. Javadalma: kétszobás lakás, kert és 1000 kor. Tót nyelv ismerete szükséges. Folyamodványok *okt. 18-ig* az iskolaszéki elnökhöz küldendők. 1326 2—2

A **nemeskutasi** (p. Vágagyagos, Trencsén m.) róm. kath. osztálytanítói állásra hét hónapra helyettes keres-

tek. Javadalma 70 kor. havonkint és butorozott szoba. Tót nyelv megkivántatik. Pályázati határidő *október 20-iki* határidővel. Járandóságai: hitközségtől 800 kor., *Kamen Sarolta*, tanítónő. 1398 1—1

A **trencsénselmezi** (Trencsén m.) róm. kath. elemi népiskolához tanítói állásra pályázat hirdették *október 20-iki* határidővel. Járandóságai: hitközségtől 800 kor., államsegélyből 200 korona s egy butorozatlan szoba. Pályázhatnak oly okleveles férfiak, akik tótul tudnak és az orgonálásban jártasak. Esetleg mellékjövedelemre is számíthat. Kérvények az iskolaszék címére küldendők. 1443 1—1

Pécsi egyházmegye.

Paks róm. kath. iskolaszéke jelen tanévre helyettes tanítót vagy tanítónőt keres. Fizetése megegyezik szerint. Kérvények *Virágh Ferenc* plébánoshoz küldendők. Határidő *okt. 19. Iskolaszék.* 1447 1—1

Újmajor pusztai uradalmi kath. jellegű iskolához a beteg tanítónő helyettesítésére fél évre tanító vagy tanítónő kerestetik. Fizetése fél évre 400 kor., hat köbméter fa, egy butorozott szoba, konyha, kamra és pince. Kötelességei díjlel szerint. A pályázatok *okt. 20-ig* a szakcsi plébániahivatalhoz küldendők. Az állás november 1-én elfoglalandó. *Vitkovits Ferenc*, plébános. 1392 1—1

A **baranyaszászvári** róm. kath. iskolaszék, a kántortanító önkéntességi szolgálata miatt, nevezett kántortanító osztálytanítói állásának helyettesítésére i. évi okt. 20-tól 1913 június 30-ig terjedő időtartamra, segédtanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése: butorozott szoba és havi 80 kor. Kötelessége: a mindennapi tankötelesek 2 osztályának és az ismétlőiskolások oktatása. Pályázhatnak okleveles v. okl. nélküli tanítóképzőt végzett, férfi és nőtanítók. Állás azonnal elfoglalandó, állását a tanév folyamán nem változtathatja. Kérvények *okt. 20-ig* a szászvári róm. kath. iskolaszék elnökségéhez küldendők. 1411 1—1

A **versendi** róm. kath. iskolaszék november 1-től 1913 június 30-ig helyettes tanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése 66'66 kor. és ha férfitanító a községi gazdasági ismétlőiskola vezetéséért havi 8'33 kor. és 3 km³ tüzelőfa. Lakása: egy szoba és konyha. Kötelességei: a 2 és 3 osztályokat tanítani, a tanulókat a templomba vezetni és ott rájuk felügyelni. Férfitanító köteles a kántoriakban díjtalanul segédkezni. Pályázhatnak férfitanítók és tanítónők. A választás *október 27-én* délután 3 órakor lesz a versendi iskolában. A kérvények a szakcsi plébániahivatalhoz küldendők. Szajk, posta: Versend *Szvetics Gábor* iskolaszéki elnök. 1400 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

A «Népnevelő» f. évi 33. számában közzétett budaszállási tanítói állásra a pályázati hirdetés *október 20-ig* meghosszabbították. Pályázhatnak tanítónők is. Dévény. *Szokolovszky Bence*, isksz. elnök. 1372 1—1

A **kisgergei** kántortanítói állásra *október 21-re* pályázat hirdették. Jövedelme: Tandíjváltás 80 kor., párber megváltás 1100 kor., faváltás 25'60 kor., stóla 70 kor. Természetben: 2 hold 549 öl szántó föld, 40 kor. ért., házi kert, két szobás lakás. Az állás azonnal elfoglalandó. Kérvények a plébániahivatalhoz, Litke (Nógrád m.) intézendők. 1403 1—1

Uzapanyiti (posta Felsőbalog, Gömör) róm. kath. kántortanítói állás *november 1-én* betöltendő. Fizetése 1000 kor., ebből 938 kor. nyugtára. Lakása szoba, konyha és egyéb mellékhelyiségek, továbbá kert és rét. Tanterem és lakás építés előtt áll. Tankötelesek száma 25. *Szántó Ferenc* plébános. 1417 1—1

Szatmári egyházmegye.

Újtövissfalvai róm. kath. kántortanítói állásra elhalozás folytán *okt. 26-ig* pályázat hirdették. Jövedelme: községtől 200 kor., államsegély 600 kor., egyházmegyé-től 100 kor., miscalapítvány 15 46 kor., temetésekért 24 kor., failletmény 28'40 kor., 4½ hold szántó föld és házi-

kertnek évi jövedelme 100 kor. Ezenkívül nagyon szép kétszobás lakás, konyha, kamara és gazdasági épületek. Nős és németül tudok előnyben részesülnék. Kérvények főt. *Veszprény Sándor* esperes úrhoz Munkácsra (Bereg m.) küldendők. 1442 1—1

Az **alsóhomoródi** (Szatmár m., vasuti állomás) kántortanítói állásra pályázat hirdették. Javadalma: 1. lakás természetben, 2. szántó és rét 15 kat. hold, 3. 8 köből buza, 6 köből tengeri, 4. 24 köbméter tűzifa, 5. a községtől 160 kor., 6. államsegély 576 kor. Ha a helybeli osztálytanító választatnék meg a fenti állásra, úgy ennek állása is betöltetik. Javadalma: 1. lakás természetben (kétszobás), 2. a községtől 120 kor., 3. államsegély 880 kor. Személyes megjelenés megkivántatik. Fölszerelt kérvények *okt. 20-ig* *Láng Ferenc* espereshez küldendők Erdődre. *Iskolaszék.* 1397 1—1

Mezőkaszonyi róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdették. Javadalom lakáson, kerten kívül 1000 kor., (600 kor. államsegély.) Határidő *október 20.* Kérvények Nagyságos *Szalay Sándor* főesperes úrhoz Beregszászba küldendők. *Iskolaszék.* 1407 1—1

A **nyirmadai** fiókegyház iskolaszéke az újonnan szerzett róm. kath. iskolához tanítónői állásra pályázatot hirdet *okt. 18-ig.* Javadalma új lakás, kert és 1000 kor. készpénzfizetés. Fölszerelt kérvények iskolaszéki elnökhöz Pusztadobos u. p. Nyirmada küldendők. 1431 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

Gánti (Fejér m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdették. Javadalmazása: 1. stóla 18 kor., 2. tandíj 51'40 kor., 3. párber 60½ mérő rozsz 361'26 kor., 4. párpenz 33'74 kor., 5. 6 hold 1156 □öl szántó, 994 □öl rét, 583 □öl legelő 312'20 kor., 6 a földeket a hivek három hold kivételével megmunkálják 200 kor., mely értékösszeg, ha a földek egyházi főhatósági jóváhagyással bérbeadvák, készpénzben fizetetik, 7. adó 33'60 kor. a község által fizetetik, 8. 5 □öl tűzifa 120 kor., 9. hazahordás és vágás 40 kor., 10. vallásalapból 53'28 kor., 11. két malomfuvar 12 kor., 12. legeltetési jog 40 kor. Lakása két szoba s mellékhelyiségek. Kötelessége a III—VI. osztott mindennapi és az ismétlőiskolások vallásos nevelése és tanítása s az összes kántori teendők végzése. A hitközség német lévén, a német nyelv bírása kötelező. Pályázati kérvények *október 28-ig* alulírtokhoz küldendők, amely napon a próba is megtartatik. *Gallovích József*, plébános. 1440 1—1

A **hercegfalvai** (Fejér m.) róm. kath. elemi iskolához segédtanítót keresünk helyettesnek. Pályázhatnak férfiak és nőtanítók oklevéllel, vagy anélkül. Díjazás: pusztán 80 kor. havonkint, a tanítási idő tartamára. Kérvények *Dr. Berger Máté* plébános, iskolaszéki elnökhöz küldendők. 1396 1—1

Az **abai** róm. kath. harmadik tanítói állásra nőtanító kerestetik. Fizetése 900 kor. államsegély, hitközségtől 100 kor. előleges részletekben. Lakbér 60 kor. Kötelessége a reábizott osztályt tanítani, vasár- és ünnepnapokon, valamint hétköznapokon a tanulókat templomba vezetni, ott rájuk felügyelni. Mindenben a rendszabályok az irányadók. Folyamodványok kellően fölszerelve *okt. 27-ig* *Kostyán Sándor* plébános úrhoz küldendők. Csak tanítónők pályázhatnak. 1432 1—1

Szepesi püspöki megye.

A **lőcseszentannai** róm. kath. kántortanítói állomásra *okt. 20-ra* pályázatot hirdetünk. Javadalmazás: 1000 kor. államsegéllyel. Tót nyelv ismerete szükséges. *Iskolaszék.* Kőperény, u. p. Lőcse. 1434 1—1

Csorba község róm. kath. iskolájához egy kántortanító, ilyennek hiányával tanító vagy tanítónő is kerestetik *október 15-től június 15-ig* helyettesül. A tót nyelv ismerete szükséges. Fizetése havi 66'66 kor. és egy butorozott szoba. A fizetést *Gálóczy Elek* rendes tanító adja. Folyamodványok *okt. 15-ig* adandók be. *Iskolaszék.* 1393 1—1

Árvaveszelei harmadik róm. kath. tanítói illetőleg tanítónői állásra *október 20-ig* pályázatot hirdet az iskolaszék. Töt nyelv ismerete kívántatik. 1375 1—1

Lokczi (Árva m.) róm. kath. II. tanítói állomásra *okt. 27-re* pályázat hirdettek. Törvényes fizetés állammegállással, 20 kor. kertilletmény. Egy szobából és konyhaból álló lakásból. Folyamodványok *Csizmár Andrást* piébános címére küldendők. Töt nyelv ismerete igazolandó. 1378 1—1

A «Népnevelő» mult évi 52. számában **zárvárásztóki** (Árva m.) völgyi tanítói állomásra hirdetett pályázat ideje meghosszabbítottatik *okt. 20-ig*. 1390 1—1

A «Népnevelő» f. évi 38. számában közölt állammegállással évi 1000 koronát jövedelmező **liptómaluz-inai** kántortanítói állomásra a pályázat *nov. 4-ig* megújítottatik. Kérvények október végéig egyházkerületi tanfelügyelő-séghez Liptóújvarra küldendők. 1395 1—1

Dománfalva (Szepes m.) róm. kath. kántortanítói állásra *október végéig* pályázat hirdettek. Jövedelme: készpénzben, terményekben, ingatlanban állammegállással 1000 kor. Kellően felszerelt kérvények a szepesgörgői piébániára küldendők. 1418 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

A **vasszécsenyi** róm. kath. iskolaszék az osztálytanítóknak a katonasághoz történt bevonulása miatt a szorgalmi időre okt. tanítót vagy tanítónőt keres. Javadalma havi 83 korona és egy szoba. Kérvények *október 20-ig* iskolaszéki elnök címére küldendők. Állás azonnal elfoglalandó. *Az iskolaszék.* 1446 1—1

Ujhgyi róm. kath. iskolánál osztálytanítói állásra *okt. 13-ig* pályázat hirdettek törvényes illetményekkel. Kötelessége díjlevélben. Tannyelv magyar, segédnyelv horvát. Állás azonnal elfoglalandó. *Iskolaszék.* (Vas m.) Pusztaszentmihály. 1374 1—1

Az **adorjánfalui** róm. kath. iskolaszék osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma kétszobás lakás, konyha. Tankönyvtárból 600 kor., állammegállás 368 kor., 8 köbméter hasábfá 32 kor., kertilletmény 20 kor. Választás *október 20-án*. Állás nyomban elfoglalandó. *Zrínyi Károly* piébános Belatinc, (Zala m.) 1371 1—1

Salfai piébániához tartozó **söptei** (Szombathely tövében) iskolaszék lemondás folytán megüresült osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: állammegállás 900 kor., községtől 100 kor., lakbér 200 kor., kertilletmény 20 kor. Megválasztott kántoriakban segédkezni tartozik. Választás *okt. 17.* délután. Állás nov. 1. elfoglalandó. *Iskolaszék.* 1376 1—1

A **pinkakertesi** róm. kath. iskolaszék (Vas m., pósta és vasuti állomás Pinka-Mindszent) az osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Pályázhat férfitanító. Jövedelme 600 kor. állammegállás, 400 kor. a községi pénztárból, 20 kor. kertilletmény, 50 kor. failletmény. Pályázati határidő *okt. 29.* Nyelv magyar-német. Az állás azonnal elfoglalandó. *Az iskolaszék.* 1394 1—1

A **kajdi** róm. kath. iskolaszék az ujonnan szervezett osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: 100 kor. a hitközségtől, 900 kor. állammegállás, 20 kor. kertilletmény és egy bútorozatlan szoba. Kötelessége: III—VI. osztályokat tanítani, az ismétlősöket a kántortanítóval felváltva oktadni s ha férfitanító választatik, tartozik a kántoriakban segédkezni. Pályázati határidő: *okt. 18.* Választás: *okt. 20.* délután 3 órakor. Kérvények *Szabó Lőrinc* iskolaszéki elnökhöz küldendők Vas-zécsenybe. 1369 1—1

A «Népnevelő» 40. számában közölt **jáki** egy osztálytanítói állás pályázatának határideje *okt. 20-ig* meghosszabbítottatik. 1410 1—1

A **vépi** (Vas m.) róm. kath. öttenarős iskolánál a férfiosztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma 1000 kor., 20 kor. kertilletmény, lakás egy bútorozott szoba tisztogatással. Kötelessége a mindennapi és ismétlő tankötelességeket tanítani, a kántoriakban díj nélkül segéd-

kezni. Választás *okt. 27.* délután 3 órakor. Kérvények az iskolaszéki elnökhöz küldendők. 1409 1—1

A **sali** róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma: 100 kor. a hitközségtől, 900 kor. állammegállás, 20 kor. kertilletmény. Pályázati határidő *okt. 20.* Választás október 20. délután 3 óra. Kérvények a sali róm. kath. iskolaszék elnökehez, Nagydolány küldendők. 1406 1—1

Az **alsóbagodi** (Zala m.) róm. kath. népiskolához osztálytanító kerestetik. Fizetése 900 kor. állammegállás, 120 kor. hitközségtől, egyszobás lakás. Kötelessége díjlevél szerint. Pályázhatnak férfi és nőtanítók. Választás *okt. 20-án* délelőtt 9 órakor. Állás azonnal elfoglalandó. 1430 1—1

Váci egyházmegye.

A **csépai** róm. kath. kántori állásra pályázat hirdettek. Évi jövedelme: 1. a hitközség pénztárból 209-20 kor., 2. a püspökségtől 5-24 kor., 3. alapított misék után 207 kor., 4. mintegy 1000 kor. stóla-jövedelem, 5. 6 kat. hold 381 □ öl szántóföld haszonélvezete, 6. otyasütésért 12 kor., 7. lakás természetben. Kívántatik kántori oklevél. A főhatóságilag jóváhagyott javadalmi jegyzőkönyv és díjlevél rendelkezéseikhez mindenben alkalmazkodni tartozik. A megerősítés egy évi próbaidő elteltével történik. A kérvények *október 20-ig* *Léská József* c. esperesplébánoshoz küldendők. A választás napja *okt. 28-ika*, amidőn reggel 8 órakor a próbaéneklés is megtartatik. Az állás november 1-én foglalandó el. *Huszka Imre*, iskolaszéki jegyző. 1438 1—1

Kóka (Pest m.) róm. kath. iskolaszéke a miniszteri kinevezés folytán üresedésbe jött III. számú tanítói állásra *okt. 16-iki* lejáratall pályázatot hirdet. Fizetés: a községi közpénztárból évi 800 kor. készpénz, tűzifaváltás 64 kor., 576 □ öl házikert, melynek katasztr. tiszta jövedelme 6 kor. term. lakás és állammegállásból 130 kor. Ha ezen állásra helybeli tanító választának meg, az ezen esetben megüresedő IV. számú állásra történik a választás, a következő javadalmazással: a közs. közpénztárból évi 800 kor., tűzifaváltás 80 kor., kétszobás lakás, kertilletmény 50 kor., állami segély 120 kor. Kötelesség: a rábizott osztály vezetése, a gazd. ismétlőben az elméleti tárgyak díjtalan tanítása, hittanítás mindkét iskolában, a tanulóknak misére, körmenetekre elkísérése még szünnapok alatt is, a hely- és főhatósági utasítások, a püspökkari Rendszabályok betartása. Választás *okt. 17.* Az állás azonnal elfoglalandó. A fizetés *okt. 15-től* folyósítottatik. Előnnnyel bírnak a nős, vagy legközelebb nősülendő tanítók, kik gazdasági tanulmányot hallgattak. *Trungel János*, elnök. 1412 1—1

A **csikospusztai** róm. kath. iskolához folyó tanévre helyettes kerestetik. Fizetés havonként 80 kor. Az állás azonnal elfoglalandó. Kérvények *Nuszpel István* esperesplébánoshoz küldendők Ujhartyan (Pest m.) 1404 1—1

Nagykátára (Pest m.) képezdévégzett segédkántortanítót keresek havi utólagos 70 koronáért bútorozott szobával, fűtéssel ágynemű nélkül, harmóniummal azonnali belépéssel. *Rapsányi*, főkántor-tanító. 1420 1—1

Pályázat: Gróf Károlyi József öméltsósága Tápiószentmárton községhez tartozó **sőregi** uradalmában (Pest m.) megüresedett tanítói állásra, mely évi = 600 kor. készpénzfizetés, bútorozott szoba, szabad fűtéssel, kiszolgálattal és a tisztelnél nyerendő élelmezési ellátással van javadalmazva. Ezért azonban tartozik a tanítási időn kívül a gazdasági munkák felügyeleténél kirendelés szerint segédkezni, különösen a szünidő alatt a cséplési munkánál ellenőrködni. Nőtlen tanítók pályázatukat *október 25-ig* gróf úr Öméltsóságához címezve *Schik Emil* jószágfelügyelő úrhoz Fehérvárcsurgóra küldjék be, a tanítás november 1-én okvetlenül megkezdendő. 1425 1—2

Veszprémi egyházmegye.

A **lovászpatonai** róm. kath. iskolaszék az egyéves önkéntesnek besorozott osztálytanítója helyettesítésére 1913. május hó végéig terjedő időre okleveles tanítót

vagy tanítónőt keres. Fizetés: egy bútorozott szobából álló lakás és havi 83 kor. Állás azonnal elfoglalható. Kérvények írt. *Mórocz Antal* plébános címére küldendők. 1384 1-1

A **balatonvörsi** róm. kath. iskolaszék az osztálytanítói állásra a folyó tanévre helyettesítésre a következő feltételek mellett pályázatot hirdet: fizetése az osztálytanító javadalmazásának a tanítás tartamára eső része, havonként kiszolgáltatva, azonkívül egy bútorozott szoba fűtéssel és takarítással. Kötelmei a díjlevél szerint. Pályázati határidő *okt. 17.* Kérvények az iskolaszéki elnök címére, *Vörs*, (Somogy m.) küldendők. Állás azonnal elfoglalható. 1388 1-1

A **monostorapáti**-i róm. kath. elemi népiskolánál osztálytanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalom összesen 1000 kor. készpénz, 1 bútorozott szoba, konyha, kamra. A kántori teendőkhöz segédkezni tartozik, az iskolaszék által meghatározandó esetekben. A «Gondviselés» nyugdíjintézetbe belép. Szabályszerűen felszerelt kérvények *október 20-ig* az iskolaszéki elnökhöz küldendők. Az állás azonnal elfoglalható. 1413 1-1

A **csóti plébániához** tartozó **bébi** (Veszprém m.) kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalma: 1020 kor. díjlevél szerint, kétszobás lakás szükséges melléképületekkel. Esetleges új osztályépítés az udvarban történik. Német nyelv szükséges. Énekpróba és választás *okt. 19-én* délelőtt 9 órakor. Kérvények csóti plébániára küldendők. *Stenger Gyula*, plébános. 1429 1-1

A **nemesgulácsi** róm. kath. iskolaszék kántortanítói állásra pályázatot hirdet *okt. 17-re*. Kérvények *Csigó Ferenc* iskolaszéki elnökhöz Nemesgulácsra intézendők. Személyes megjelenés nem szükséges. Jövedelem és feltételek fentnevezett iskolaszéki elnöknel megtudhatók. Állás november 1-én elfoglalható. *Papp Imre*, plébános. 1419 1-1

A **zalaszabari** róm. kath. iskolaszék nőtlen férfiosztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése 940 kor., felvágott fa téli fűtésre, értéke 60 kor., bútorozott szoba. Határidő *október 20.* Állás azonnal elfoglalható. 1423 1-1

A lemondás folytán megüresedett **somogyernyei** róm. kath. osztálytanítói állásra *október 22-iki* határidővel pályázatot hirdetünk. Fizetése polgári évre államszolgálat 1000 kor., kertpótlék 20 kor., egy bútorozott szoba fűtéssel és tisztogatással. Privát órákból mellékes. Kötelességei: az iskolaszék által reabizott osztályokat önállóan vezetni, a gyermekeket templomba kísérni s rájuk felügyelni, a kántorság minden ágában díjtalanul segédkezni. Csak férfitanítók pályázhatnak, kiknek kántorságra is van képesítésük. Az állás azonnal elfoglalható. Hiteles másolattal felszerelt kérvények az iskolaszék elnökségéhez címzetten adandók fel. Mernye (vasút), távirat állomás, orvos, gyógyszerész helyben, *Perlaky József* plébános, elnök, *Klencsár Béla* kántortanító isk. jegyző. 1424 1-1

Kérem a tanító urakat, sziveskedjenek fiatalabb vagy idősebb férfi és nőcselédet ajánlani. Megkeresések a Bars-alsóvárad plébániára címzendők. 1433 1-1

Egy harmadéves tanítójelölt róm. kath. vallású, vidékre tanítónak vagy nevelőnek ajánlkozok. Szives megkereséseket *Dr. P. J.* címen Budapest III., Zsigmond-u. 35. alá kérem. 1437 1-1

Mária énekeink legszebb gyöngyei, 100 szebbnél szebb ének díszes orgonakisérettel, 2 részben. Egy-egy rész 3 kor. együtt a kettő 5 kor. 48 csinos és dallamos orgonadarab 2-40 kor.

379 21-26

Zámbó Károly kántor, Szeged.

Elismert elsőrangú műrekek csak a **Zimmermann-féle** harmoniumok!

Az előkelő valódi **Zimmermann-féle**

HARMONIUMOK

legelőnyösebben beszerezhetők közvetlenül a monarchia vezér-képviselőitől.

HÖRL NÁNDOR
Pozsony, Ferenciek-tere 4.

Főtiszt. papság és tanároknak kényelmes részletfizetés.

Harmonium-katalogus ingyen!

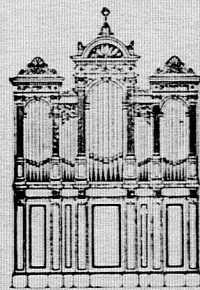
Üzletek: Lipcse, Szent-Pétervár, Moszkva, Riga és London.

50 új gyásmise offertorium 1 kor. Orgonahangok 3, 4 és 5 korona. 469 22-39

MOLNÁR JÓZSEF kántor, Kunszentmiklós

Dallamos praludiumok az összes hangnemből 4 kor.
Miatyánk, Üdvözlégy (ének) 2 kor. **Ünnepi daloskönyv** gyermekkarra 3 kor. vegyeskarra 3 kor.
Népszöveg-ségi induló férfikarra 75 fillér. **Kontor Elek** Megrendelést kér
kollegánk Budapest, II., Albrecht-út 7. szám.

ORGONAÉPÍTÉSI MŰINTÉZET

RIEGER OTTÓ

hazánk legnagyobb orgonájának (a királyi orgonájának a koronázási templomban) alkotója, vilámos gépekkel berendezett cs. és királyi udvari orgonagyára

Budapest, VII., Garay-utca 48.

Cs. és királyi udvari szállító. A párisi, bécsi, stb. kiállításokon kitüntetve. Kedvező fizetési feltételek mellett pneumatikai nemeshangú orgonákat szállít. Mindennemű orgonajavításokat és hangolókat lelkiismeretes pontossággal teljesít.

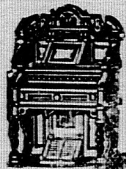
Tervezeteket és mintarajzokat kívánatra díjmentesen küld. 64 2-52

Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSŐ és TSA

Budapest, X., Delej-utca 25/B (Tisztviselőtelep).

Pedálos harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-mértékkel templomok, szemináriumok részére és mint gyakorló orgonák.

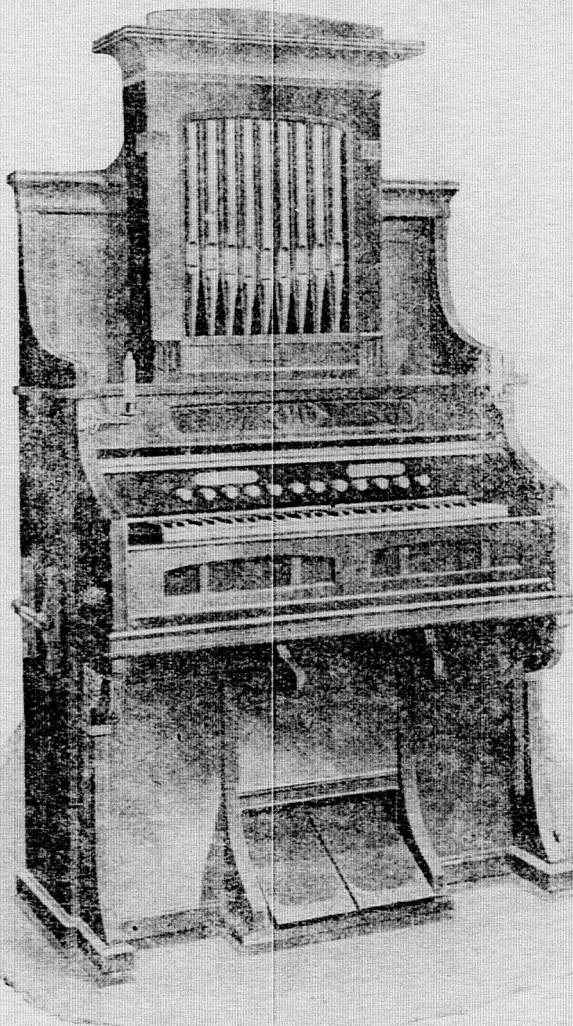
Bérmentes szállítás az utolsó vasuti állomásig

Tanéroknak s lelkészeknek különösen szálékengedmény. Árjegyzék ingyen és bérmentes. Részletfizetés engedélyezve.

Kérjen árjegyzéket, pianók és pianóokról.

A legjobb amerikai légszivó rendszerű
ORGONA-HARMONIUMOK
 a Szent-István-Társulatnál kaphatók.

A zene- és énekoktatás legmegfelelőbb segéd-eszköze.

A legkellemebb szórakoztató hangszer.

E harmoniumok kiállításának szépségére, szolid és izléses kidolgozására különös súlyt fektetünk. A szerkezet kiválóságát és tartóságát biztosítja hosszú évek tapasztalati tudásával ráteremtett készítő, többszörösen kitüntetett szakképzettsége s a felhasznált alkatrészek kitűnő minősége. Harmoniumaink hangja teljes, nemes és öblös. Az orgonaszerűen lágy és e mellett erőteljes hang hajlékonyságával minden színárnyalat kifogástalanul és teljesen kifejezésre jut. A hangok meg-

szólamlása minden fekvésben feltétlenül precíz s így az előadás minden egyes hangon könnyed és kellemes. A változatok a valóságnak megfelelők, működésük pedig, kitűnő és erőteljes mechanikájuknál fogva teljesen egyenletes és biztos. Orgona-harmoniumjaink árai tisztán készpénzfizetés ellenében és úgy vannak szá-

mítva, hogy a megrendelők ezeket csomagolva, teljesen költségmentesen az utolsó vasuti vagy hajóállomásig szállítva kapják s így semmi újabb kiadásuk sincsen.

Az érdeklődőknek árjegyzéket szívesen küld a Szent-István-Társulat Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

Megfelelő kezesség mellett kedvező fizetési feltételek.

